

Interpellation av Aram El Khoury (kd) om hanteringen av avlidna personer och platsbristen i länets bårhus

Söndagen den 8 mars 2003, rapporterade P4-programmet "Efter tolv" att det på en tredjedel av landets bårhus råder nu så extrem platsbrist att man lägger liken skavfötters med varandra.

På senare år har dessutom flera kroppar förväxlats på olika bårhus i Sverige. För en tid sedan hände det i Jönköping, där två kvinnor blandades ihop varvid fel kvinna kremerades. Kvinnans efterlevande stämmer nu landstinget i Jönköping på 560 000 kronor.

Det finns rapporter om att det råder enorm platsbrist på bårhus och andra bisättningslokaler i Stockholm. Dessutom verkar det vara ganska vanligt att man lägger avlidna två och två på vagnarna med ökad risk att förväxla kroppar som följd. På sjukhusen verkar det som om en människa inte längre är patient på sjukhuset när hon avlider. Det råder oklarheter bland personalen i fråga om vilka regler som gäller vid omhändertagande och hantering av avlidna och vem som är juridisk ansvarig till hur många kroppar som får förvaras samtidigt på sjukhusens bårhus.

När det gäller krematorierna, har det framkommit uppgifter om bristfälliga förhållanden vid omhändertagande av avlidna. Det händer allt för ofta att kropparna får stå för länge i väntan på kremation. Slarv, avsaknad av tillstånd, byråkrati och dåliga rutiner från begravningsbyråer eller skatteverket är några av orsakerna som nämns i sammanhanget. När det gäller förvaring av kroppar, saknar en del av de utrymmen man har för uppställning av kistor för kremering kyla och kan därför medföra stank. Kroppar ligger ibland två och två i kylrummen, andra ligger för länge i sina kistor i väntan på kremering och börjar därför ruttna. Det talas dessutom om jargongen bland delar av personalen som ansvarar för hanteringen av döda, med grova, råa skämt om de avlidna. Rasistiska, sexistiska och andra nedvärderande uttalanden är andra förekommande inslag.

Hälso- och sjukvårdens ansvar för omhändertagandet av avlidna har lagfäste genom en ändring i 1 § Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763, HSL) den 1 juli 1992. Samtidigt föreskrevs i 2 c § HSL att, när någon har avlidit, skall hälso- och sjukvårdens uppgifter fullgöras med respekt för den avlidne samt att de efterlevande skall visas hänsyn och omtanke. En liknande bestämmelse finns också i 4 § Lagen (1994:953) om åligganden för personal inom hälso- och sjukvården (åliggandelagen).

Enligt Socialstyrelsens Föreskrifter och allmänna råd om vissa åtgärder inom hälso- och sjukvården vid dödsfall (SOSFS 1996:29 (M)) är det en uppgift för landstingen och kommunerna att i samarbete lokalt skapa en klar arbets- och ansvarsfördelning, där gällande föreskrifter kompletteras med regler (föreskrifter, riktlinjer, råd och rutiner) när det gäller de olika åtgärder som behöver vidtas vid ett dödsfall. Dessutom bör all berörd personal såväl inom hälso- och sjukvården som hos andra instanser som kan bli inkopplade vid ett dödsfall t.ex. socialtjänsten, polis- och skattemyndigheterna, Rättsmedicinalverkets rättsmedicinska avdelningar, kyrkogårds- och krematoriemyndigheterna samt företrädare för begravningsbyråerna ges en god information om gällande bestämmelser och kompletterande lokala regler.

Som kristdemokrat, tycker jag att människor, levande som döda, skall garanteras ett värdigt bemötande och omhändertagande. Det är förkastligt, oetiskt och oacceptabelt att en del avlidna hanteras på detta sätt och i fallet med den avlidna kvinnan i Jönköping har hennes anhöriga all anledning att känna sig kränkta.

Mot denna bakgrund vill jag fråga ansvarigt landstingsråd följande:

- Kommer du att vidta åtgärder för att förbättra förhållandena i länets bårhus och minimera risken att lik förväxlas, i så fall vilka?
- Avser du att ta initiativ till att berörd personal, såväl inom hälso- och sjukvården som hos andra instanser som kan bli inkopplade vid ett dödsfall, har god information om gällande bestämmelser och kompletterande lokala regler för ett etiskt och värdigt omhändertagande av avlidna?

Stockholm den 3 april 2003

Aram El Khoury (kd)